

LA TORTURA

“La tortura és una violació bàrbara de la dignitat i dels drets de les persones. No hi ha cap causa política, ni militar, ni religiosa ni de cap altra mena que la justifiqui.”

*Kofi ANAN, Secretari General de l'ONU
(26 de Juny – Dia internacional contra la tortura)*

Una mica d'història

La tortura ja es practicava a la Grècia antiga. Per culpar algú es necessitava una prova. La confessió era la millor prova. I la tortura era la manera d'obtenir-la.

En el primer Imperi romà apareix el concepte de traïció com a crim particularment vil i la tortura entrà en el dret romà, presidit per la figura de l'Emperador, com a càstig per traïció, a més d'utilitzar-la per obtenir confessió.

Fins al segle XVII la tortura era visible, era legislada: hi era sovint present el jutge, el metge, el capellà o el notari. Sempre hi havia d'haver un testimoni. Això, però, no vol dir que les tortures fossin menys terribles. Eren d'una crueltat infinita. S'empraven per castigar i també per augmentar els sofriments dels condemnats a mort (esquarterament, empalament, crucifixió, foguera i altres).

La Il·lustració reaccionà contra aquestes pràctiques, i, sobretot a partir de l'obra de Cesare Beccaria¹ *Dei delitti e delle pene* (1764)², es van anar abolint a la majoria d'estats europeus. El 1789 la Revolució francesa aprova la Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà, marca una fita en la història de la tortura.

Al segle XIX la tortura va esdevenir força massivament mal vista, i el tema dels drets individuals va ser introduït als drets constitucionals. Però al final del mateix segle va sorgir el concepte i la classificació de crim polític com a atemptat a la seguretat de l'Estat i de la societat. Les condicions modernes de la guerres van fomentar tècniques d'espionatge i mètodes especials d'interrogatoris.

Els crims comesos pel feixisme i el nazisme durant la Segona Guerra Mundial van portar a instaurar un sistema internacional de protecció dels Drets Humans i la Declaració Universal d'aquests drets va ser aprovada el 10 de desembre del 1948. Més endavant es va veure la necessitat de fer una declaració específica contra la tortura: el 10 de desembre del 1984 va ser aprovada la Convenció contra la Tortura, els maltractaments i les penes cruels, inhumanes i degradants.

Durant el segle XX, malgrat la Declaració i la Convenció, malgrat ser prohibida per moltes Constitucions i codis penals, trobem la tortura practicada a bastament a Llatinoamèrica, Àsia, Àfrica, sent, a vegades, practicada per Estats europeus (cas de França a Algèria i Indoxina) alguns dels quals també la van practicar en els seus propis territoris.

Què entenem per tortura?

La tortura és un acte comès per algú exercint les seves funcions públiques, amb el qual s'infligeix intencionalment a una persona dolors o sofriments greus, físics o mentals, amb la finalitat d'obtenir informació o confessió, o amb el fi de castigar-la per un acte que hagi comès, o se sospiti que ha comès, o a fi de coaccionar i atemorir, a través d'ella, altres persones o tota una comunitat.

La tortura humilia, atorreix i destrueix psicològicament la persona. La posa en condicions d'absolut i monstruós terror, de total dependència, destrueix la seva pròpia imatge, perd totalment la seva autoestima.

Metges, psiquiatres, neuròlegs treballen per fer de la tortura una pràctica cada vegada més científica, més sofisticada, a fi d'aconseguir tot el que acabem de dir, però sense deixar marques físiques. No oblidem que, en països dits "democràtics" la tortura s'amaga i es nega al conjunt de la població.

Testimonis

No ens falten testimonis dels qui han estat torturats arreu del món, tant dels qui n'han sortit en vida i potser i tot sense càrrecs, com dels qui hi han deixat la pell.

Tots ens parlen de cops, de vexacions i agressions sexuals, posicions forçades i extenuants, asfíxia provocada amb una bossa al cap, elèctrodes aplicats a les parts més sensibles del cos o dins l'aigua ("la banyera"), crits dels altres presos, no dormir, amenaces de tortures més severes, amenaces d'execució, amenaces referides a la família. Hi ha llocs on també s'empren substàncies químiques (Amèrica Llatina) i l'aïllament amb privació sensorial.

Iratxe Sorzábal Díez, detinguda basca torturada el 2001, en una entrevista feta el desembre del mateix any, ja en llibertat, a la pregunta de si havia tingut por de morir va contestar: "no tenia por de morir, desitjava morir".

Diana Ortiz, monja ursulina, va ser segrestada a Guatemala el 1989. Va ser torturada durant 24 hores, després la van deixar anar perquè hi havia hagut una equivocació de personatge. Violada, amb cent cremades de cigarretes al pit i a l'esquena, va ser obligada pel policia que li agafava les mans a matar la seva companya de cel·la, mentre altres torturadors li cridaven que mai es lliuraria d'ells. Va tardar 11 anys per refer la seva personalitat. Un hospital psiquiàtric i un centre d'acollida per a persones que han sofert tortura, la van anar deslliurant del terror de ser de nou capturada i de la temptació de suïcidi. Actualment treballa per la CINAT (Coalition of International Non governmental organisation Against Torture/ Coordinadora internacional d'organitzacions no governamentals contra la tortura).

Molts torturats aconseguen poder ser atesos en centres de rehabilitació com els 200 que té en 80 països la IRCT (International Rehabilitation Council of Torture) on proporcionen anualment cures medicopsicosocials a unes 100.000 persones.

A l'Estat espanyol, amb seu a Barcelona, hi ha el centre EXIL que ofereix atenció medicopsicosocial per a víctimes de violència, de violació de Drets Humans i de tortura (www.centroexil.org).

La tortura avui - Algunes xifres

Es tortura en més de la meitat de països del món (118). Molts d'ells han signat i ratificat la Convenció contra la Tortura.

Dades d'un estudi d'AI (Amnistia Internacional), de l'any 2000: del 1997 al 2000 es van produir morts per tortura en 80 països. La majoria de víctimes de la tortura a nivell mundial pertanyen als sectors més pobres i marginats de la societat (negres i minories ètniques). En més de 50 països es van torturar nens i nenes (violació i abusos sexuals).

Actualment en 90 països està legalment vigent la pena de mort i en 84 s'aplica.

Als EUA, on 38 dels seus 50 estats la mantenen, s'executa una mitjana de 6 persones cada mes. També els qui eren menors quan van cometre el delictes. 3500 persones hi esperen ser executades, entre elles 70 menors.

A l'Estat espanyol, l'ACT (l'Associació Contra la Tortura) va registrar, de gener 1999 a octubre 2000, 28 casos de morts durant el període de detenció.

L'any 2001 Amnistia Internacional (AI) va saber de 3.084 persones executades en el món, en 31 països. Arabia Saudita, Xina, RD Congo, EUA, Iran i Iraq van acumular el 90% de les execucions portades a cap. El mateix any, van ser condemnades a mort 5.265 persones de 68 estats.

A l'Iran l'homosexualitat es castiga amb la lapidació, com a Nigèria l'adulteri de dones i també homes. A la Xina el frau d'impostos mereix la mort.

Quant als 12 milions de refugiats que hi ha en tot el món, Steven Hilton, president de la Conrad N. Foundation, estima que una tercera part han estat torturats.

A l'Estat espanyol, avui

Amnistia Internacional, en el seu informe sobre l'any 2002, informa que, durant l'any anterior, hi va haver nombroses denúncies i maltractaments a mans d'agents de la policia i de la guardia civil fetes tant a immigrants i altres persones d'origen estranger com a detinguts en règim d'incomunicació, la majoria presumptes membre d'ETA. I fa constar que les dones estrangeres indocumentades són especialment vulnerables a sofrir violacions o greus agressions sexuals.

Per la seva banda, TAT (Torturaren Aurkako Taldea) publica, en el seu informe 2002, els testimo-

nis de tortura de 97 ciutadans bascos, 91 dels quals van presentar denúncia.

L'any 2002 al Govern espanyol li tocava presentar al CAT (Committee Against Torture) de Nacions Unides, un informe sobre els drets humans a l'Estat. Diverses ONG, entre elles l'ACAT (Acció dels Cristians per l'abolició de la Tortura), van presentar contrainformes. El CAT va expressar la seva seriosa preocupació per la pràctica de detenció en règim d'incomunicació i recomana una sèrie de mesures de precaució: la gravació en vídeo dels interrogatoris, que el detingut tingui dret de tenir un metge de la seva confiança a més de forense, entre altres, i recorda l'obligació de l'Estat a realitzar investigacions ràpides i imparcials i a portar a judici els autors de violacions dels drets humans.

El novembre de 2003, el tribunal d' Strasburg jutjà el cas de les tortures denunciades per independentistes catalans que van ser detinguts poc abans dels Jocs Olímpics durant una operació dirigida pel jutge Baltasar Garzó; i condemnà l'Estat espanyol per no haver investigat prou les denúncies presentades.

Preguntes

A partir de l'11 de setembre del 2001, per culpa de la generalització de la legislació antiterrorista i en nom de la **SEGURETAT** (de qui?) la tortura augmenta en moltes zones del planeta. I ara, treballar pels drets humans comporta riscos en 80 països del món.

Però, seguretat de qui i de què?

La seguretat que nosaltres reclamem és la d'anar pel carrer sense la por que ens agredeixin per robar-nos el moneder o, segons on, sense témer rebre un tret per l'esquena. Ens podrem sentir més segurs demà sabent que han greument maltractat avui uns quants immigrants o joves nostres delinqüents i torturat un sospitós de tenir relacions amb ETA? No ens sentiríem més segurs si veiéssim els Estats prendre decisions efectives de cara a fer des-

aparèixer la necessitat de tanta gent del tercer món a llançar-se a emigrar, a remeiar la marginalitat de segons quins barris de grans ciutats, i veiéssim els nostres governs disposats a obtenir la pau a través del diàleg necessari en tot conflicte? No parla la Carta Internacional de Drets Humans del dret de lliure determinació de tots els pobles i de la plena i lliure utilització de les seves riqueses i recursos naturals?

En altres llocs del món, la majoria de la població somia la seguretat de poder menjar l'endemà, de saber que el fill no morirà d'una simple infecció, que els que són ja adolescents no seran segrestats per anar fer de soldats, que la filla no caurà fàcilment en alguna xarxa de prostitució i tota la família somia que algun dia el seu poble sigui reconegut i respectat, i no expoliat ni sotmès. Creieu que es poden sentir segurs veient com es tortura, es segresta i es massacra els qui reclamen obertament aquestes seguretats fins i tot pacíficament?

Informacions i reflexions sobre la pena de mort

117 països han abolit la pena de mort de la seva legislació o a la pràctica. 78 encara l'apliquen.

L'any 2003, el 84% de totes les execucions van tenir lloc a la Xina, EUA, Iran i Vietnam.

Durant l'any 2004 més de 3.797 persones foren executades en 25 països i 7.395 foren condemnades a mort en 64 països. I, segurament són més, ja que molts països continuen executant els condemnats en secret.

Errors

Del 1976 al 2004 més de 900 persones van ser executades als EUA i es detectaren 96 errors.

El governador Ryan, republicà, el 2003 va commutar 167 penes de mort a l'Estat d'Illinois (EUA) a causa de l'estudi que demostrà que algun cop s'havien obtingut confessions sota tortura i que també hi havia hagut casos d'errors judicials.

La pena de mort NO és eficaç per a la finalitat que es diu que ha de tenir

De l'estudi que l'FBI va fer el 92: Als EUA, en els 38 estats on s'aplicava la pena de mort es registren 9,3 assassinats per 100.000 habitants i any.

En els 13 estats que no tenien la pena de mort en la legislació s'hi registren 4,9 assassinats per 100.000 habitants i any. Canadà va abolir la pena de

mort el 1976. 26 anys després, el 2002, l'índex d'omicidis era un 40,5% inferior al del 1975.

Al estat de Texas, EUA, una condemna a mort costa 2,3 milions de dòlars, tres vegades més que 40 anys en una presó d'alta seguretat.

Texas té el 27% de totes les execucions de tots els estats.

- *La pena de mort és injusta*: molt sovint recau en la persona que no s'ha pogut pagar un bon advocat. Segons Amnistia Internacional, la majoria de les persones executades no tingueren un judici just. Moltes foren declarades culpables en virtut de "proves" obtingudes sota tortura.

- *La pena de mort no té cap efecte de reparació del mal infligit a les víctimes*, no ajuda les seves famílies.

- *La por de la pena de mort no sembla intervenir en el moment de l'acte criminal*: passa a davant la passió (per un amor humà, pel diner, pel poder, per esdevenir màrtir).

- *No hi ha cap agonia dolça en les execucions*. La injecció letal en pot donar la impressió degut als paralitzants musculars utilitzats.

- *La pena de mort és un crim a sang freda*.

- *Es pot ensenyar que no s'ha de matar, matant?*

- Els governs executen per assegurar la pau o per mantenir-se en el poder?

- La pena de mort respon, en gran part, al desig de venjança.

El 2004 aboliren la pena capital els següents països: Bhutan, Grècia, Samoa, Senegal i Turquia. El mateix any, malgrat conservar la pena en la seva legislació, les execucions se suspengueren al Tadjikistan, al Kirguisistan, a Malawi i a Corea del Sud.

El març del 2005, EUA va declarar inconstitucional la imposició de pena de mort pels delictes comesos per menors.

Cal denunciar els països abolicionistes que, amb l'excusa del terrorisme i contravenint la legislació internacional, extraditen persones al seu país d'origen on s'aplica la pena de mort.

L'ésser humà és una realitat feta de necessitats i de possibilitats. És a dir *l'ésser humà té la possibilitat de canviar*.

Com es podria eradicar la tortura?

Per eradicar la tortura calen principalment dues coses: conèixer les arrels dels conflictes i saber-hi

portar remei, descartant el mètode violent que des de mil·lenis ha demostrat la seva ineficàcia. Podem començar per nosaltres mateixos i anar fent el cercle cada vegada més gran... i aconseguir fer pinya amb les nostres associacions i fins i tot enrolar amb la mateixa convicció periodistes, metges, jutges, advocats, fiscals, polítics, governants, i instàncies internacionals. I no oblidem els fabricants i empresaris (AI, en el seu informe "El comerç de la tortura" del 2001 feia públic el fet que a l'Estat espanyol es fabricava i s'exportava material de tortura a Rwanda, Israel, Líban, Emirats àrabs, EUA, i altres).

ABOLIR LA TORTURA: Vet aquí el perquè de les ACAT (Acció dels Cristians per l'Abolició de la Tortura)

Què és l'ACAT. La seva finalitat

L'ACAT fou fundada el 1974 a França per dues dones protestants Hélène Engel i Edith du Tertre. Hi militen catòlics, protestants, ortodoxos, anglicans i quàquers.

Actualment funcionen com a Organitzacions No Governamentals 28 ACAT, en el món, afiliades a la Federació Internacional (FI.ACAT), la qual té estatut consultiu a les Nacions Unides i al Consell d'Europa.

A la vegada la FI.ACAT fa part de la CINAT (Coalition of International Non-Governmental Organisations Against Torture), coalició nascuda l'abril de 1999 que agrupa les 6 principals ONG internacionals que lluiten contra la tortura i que són: Amnistia Internacional (AI), l'Associació per la Prevenció Contra la Tortura (APT), el Consell Internacional per la Rehabilitació de les Víctimes de la Tortura (IRCT), la FI.ACAT, Redress Trust i l'Organització Mundial Contra la Tortura (OMCT).

La finalitat de les ACAT és lluitar contra la tortura institucionalitzada i fer que algun dia en tota nació sigui realitat **l'article 5è de la Declaració Universal**

dels Drets Humans que diu: “ningú no serà sotmès a tortura ni a penes o tractes cruels, inhumans o degradants”. També lluitem perquè la pena de mort sigui eliminada arreu

L'ACAT Catalunya/Espanya neix el 1987. També és ecumènica ja que comptem amb catòlics, protestants, ortodoxos i quàquers. Té 265 socis, la majoria de parla catalana. Tota la documentació la fem en català i en castellà.

La seva particularitat

L'ACAT col·labora amb altres organitzacions afins i actua de manera semblant, com per exemple Amnistia Internacional. La nostra particularitat, però, és portar la sensibilització i la lluita pel respecte efectiu dels drets humans a creients i comunitats cristianes.

Com actua

Primer, a través de la pregària que per a nosaltres no és esperar que caigui del cel allò que desitgem, sinó una manera d'anar esdevenint capaços de fer que allò que és convenient, sigui. I com a seguidors de Jesús, que es va dedicar de manera especial als malvistos i exclosos, nosaltres, com a ACAT, hem escollit fer alguna cosa pels detinguts, empresonats, torturats i condemnats a mort.

Segon: a través de “cries urgents” que són cartes a les autoritats d'un país en favor d'alguns presos o detinguts concrets, o demanant que una situació global d'injustícia es corregeixi.

Sembla poca cosa, però, en el cas de presos o detinguts concrets, tenim molts testimonis que ens diuen que sempre que hi ha una tramesa de cartes que arriben dels diversos països on hi ha una ACAT, el tracte rebut se suavitza, i en no pocs casos s'obté una resposta de les autoritats.

El 12 de desembre del 1997, l'Assemblea General de les Nacions Unides proclamà la data del 26 de juny com a dia Internacional de les Nacions Unides en suport de les víctimes de la tortura. Vol ser un dia d'especial recordatori de l'existència de la tortura i de les seves víctimes. I això és molt important i necessari. Però en general totes les ONG que treballen per abolir la tortura donem un sentit molt més ampli a la diada: fem una tasca divulgadora organitzant alguna activitat pública, informant tant de la realitat de la tortura com dels mitjans i possibilitats de treballar per eradicar-la. Així contribuïm a sensibilitzar l'opinió pública contra aquest flagell.

També els dies 10 d'octubre, dia internacional contra la Pena de Mort i el 10 de desembre, aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans, són jornades divulgadores i reivindicatives.

L'ACAT es coordina amb altres associacions i col·lectius que reclamem, des de fa anys, mesures realment efectives per prevenir aquesta inacceptable violació de la dignitat i dels drets humans, tant a les presons com a les comissaries i als carrers de l'Estat espanyol, on es continuen practicant tortura, maltractaments i abusos de poder per part de les Forces de Seguretat de l'Estat.

La COORDINADORA PER A LA PREVENCIÓ DE LA TORTURA neix amb la vocació de treballar per posar fi a aquesta situació inacceptable.

<http://www.prevenciontortura.org/spip>

Amb aquesta finalitat, la COORDINADORA PER A LA PREVENCIÓ DE LA TORTURA va iniciar una campanya per tal d'aconseguir que el Govern Espanyol firmés, ratifiqués i posés en funcionament el Protocol Facultatiu (PF) Contra la Tortura aprovat per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 18 de desembre de 2002, cosa que ja s'ha fet.

Per tot això, la COORDINADORA PER A LA PREVENCIÓ DE LA TORTURA sol·licitava:

- Al Govern de l'Estat espanyol: que firmés immediatament el Protocol Facultatiu de NNUU contra la Tortura.

- Al Parlament de l'Estat Espanyol: que ratifiqués al més aviat possible aquesta firma i que legisli les reformes necessàries per eliminar la tortura, bo seguint les recomanacions de l'informe del Relator Especial de les NNUU contra la Tortura.

- A la societat civil: que compregui la necessitat de posar fi a la lacra de la tortura i que es comprometi amb aquesta campanya i exigeixi dels seus governants l'aplicació de mesures efectives que garanteixin per a tots i totes un tracte humà i digne per part de les Forces de Seguretat a les presons, comissaries, centres de retenció d'immigrants, etc. en compliment de la legalitat vigent, tant estatal com internacional.

Protocol Facultatiu de les nacions unides coordinadora per a la Prevenció de la Tortura (CPT)

Després de les Jornades per a la Prevenció de la Tortura que van tenir lloc a Barcelona els dies 3 i 4 febrer 2006, les entitats que formem part de la Coordinadora estatal hem participat en diverses reunions en les quals, entre altres qüestions, s'ha arribat a

consensuar les que anomenarem des d'ara RECOMANACIONS DE BARCELONA.

Les fem públiques poc després que el govern espanyol hagi ratificat, en data 4.04.06, el Protocol Facultatiu (Abril de 2006)

MESURES PER ERADICAR LA TORTURA

1. Les més altes autoritats i institucions de tot l'Estat hauran de reafirmar pública i oficialment la prohibició, en tota circumstància, de tota forma de tortura i/o tracte inhumà o degradant, així mateix reconeixeran l'existència més que esporàdica d'aquest fenomen a l'Estat espanyol.

2. S'haurà de garantir, amb rapidesa i eficàcia, que tota persona detinguda per les Forces de Seguretat de l'Estat tingui garantits els drets de: a) accedir a un advocat de confiança abans de prestar declaració. En el cas que la persona detinguda triï ser assistida per advocat d'ofici, l'activitat d'aquests haurà de seguir un protocol d'actuació, a més de comptar amb experiència en l'assistència. b) ser examinats per metges de la seva confiança, garantint que els metges forenses que intervinguin en casos de tortura i/o maltractaments treballin sobre la base de protocols i estàndards internacionals –entre ells el Protocol d'Istanbul– i acreditin una formació especial per al diagnòstic de les tortures tant físiques com psíquiques i per a la valoració de les seves seqüeles, i c) que la seva família i afins siguin informats del fet i lloc de la seva detenció així com el seu estat de salut i situació judicial.

3. La detenció incomunicada i el règim d'aïllament penitenciari creen condicions que faciliten la pràctica i impunitat de la tortura, dotant de sistematicitat la seva aplicació. Per això, aquests mecanismes excepcionals haurien de ser immediatament suprimits, així com aquelles legislacions i tribunals que els utilitzen i emparen, com l'Audiència Nacional, recuperant-se la figura del jutge natural. Així mateix, haurien de suspendre's i arxivar-se tots els procediments penals sustentats en inculpacions o autoinculpacions arrencades sota tortura a les persones detingudes.

4. Sense perjudici de l'anterior, s'engegaran mecanismes de prevenció que impedeixin la pràctica de la tortura. Per a això, tota detenció ha de començar amb una presa de declaració a la persona detinguda sobre si s'acull el dret constitucional a no declarar. En aquest últim cas, el detingut serà posat immediatament a disposició judicial, i cap interroga-

tori ni declaració del mateix, emesa amb posterioritat a aquestes manifestacions i fins a la seva compareixença davant el jutge, tindrà validesa. Els interrogatoris constaran de la identificació de les persones presents i l'acreditació de la seva funció en l'interrogatori i/o procés judicial. Els interrogatoris, així com tota l'estada a comissaria, haurien de ser registrats amb mecanismes audiovisuals el control i revisió dels quals hauria de ser realitzat per organismes independents de les forces policíiques i dels seus responsables polítics directes. S'haurà de prohibir expressament que hi hagi persones que vagin encaputxades a les dependències policials i a les sessions d'interrogatori.

5. Cap persona detinguda o presa ha de veure's sotmesa a aïllament sensorial de cap classe i s'ha de prohibir expressament que els seus ulls siguin embenats o els seus caps encaputxats o les seves oïdes tapades. Així mateix, s'ha de confiscar tot material antireglamentari (tant defensiu com ofensiu) que pugui trobar-se en les dependències dels funcionaris. Igualment es garantirà que cap tècnica d'interrogatori de les expressament prohibides per l'article 16 de la Convenció contra la tortura sigui aplicada a l'Estat espanyol.

6. El Govern ratificarà el Protocol Facultatiu a la Convenció de les Nacions Unides contra la Tortura i altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants, i garantirà la independència del Mecanisme Estatal de Prevenció i dels Mecanismes Locals de Prevenció previstos en aquest Protocol. Per a això, acceptarà que el desenvolupament real d'aquest protocol ha de desenvolupar-se en consens amb la societat civil, les organitzacions actives en la matèria i els mecanismes internacionals de control. Els Mecanismes dissenyats en desenvolupament del Protocol Facultatiu a la Convenció de les Nacions Unides contra la Tortura i altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants tindran plena llibertat per visitar i inspeccionar els centres de detenció –en el sentit ampli del terme que recull aquest Protocol–, supervisar l'activitat dels metges forenses i en especial l'ús dels estàndards internacionals d'actuació, assessorar la investigació de les denúncies, informar i ser informat pels jutges, així com supervisar l'efectiva execució de les sancions als funcionaris infractors.

7. El Govern i les autoritats corresponents garantiràn que tot funcionari que hagi d'exercir treballs de custòdia estigui informat sobre la prohibició de la tortura, tingui la formació adequada sobre els proto-

cols internacionals de garantia dels drets humans i tingui els coneixements socioculturals adequats per poder respectar en tot moment els drets i llibertats que segueixen assistint a tota persona detinguda o presa.

8. S'haurà de garantir la independència, promptitud i eficàcia de les investigacions davant les denúncies per tortures i maltractaments, assegurant que s'aplica la legislació internacional i les resolucions dels organismes internacionals per a la seva sanció. Igualment haurà de garantir-se una ràpida i eficaç investigació de tots aquells casos de defunció en custòdia. El Fiscal haurà de realitzar d'ofici actuacions indagatòries sobre els fets denunciats com a tortura. El Govern, per conducte del Fiscal General de l'Estat, instruirà els fiscals perquè siguin actius en la represió de la tortura. Sense perjudici de tot això, la víctima de tortures gaudirà sempre del dret a l'assistència jurídica gratuïta especialitzada.

9. En cas de denúncia de tortures es prendran mesures preventives legals i disciplinàries contra els funcionaris acusats, començant per la suspensió cautelar de l'exercici de les seves funcions fins a l'esclariment dels fets. La investigació haurà de dur-se a terme amb independència dels presumptes autors i del cos al qual serveixen. Les investigacions s'haurien de fer de conformitat amb els Principis establerts per l'Assemblea General de l'ONU en la seva resolució 55/89.

10. Declarar la imprescriptibilitat del delictes de tortura i garantir que cap persona que hagi comès tortures quedi impune. En relació als indults a funcionaris condemnats per tortures, aquesta gràcia no pot ser potestat governamental. L'acusació als denunciants de tortura per calúmnies, denúncia falsa, fals testimoniatge o fins i tot col·laboració amb banda armada únicament per interposar denúncia de tortura no pot considerar-se sinó una represàlia per a gene-

rar un estat de por a denunciar els fets i procurar així la impunitat dels fets esdevinguts.

11. En determinar el lloc de reclusió de les persones privades de llibertat, s'hauria de prestar especial atenció al manteniment de les relacions socials i familiars, així com a les necessitats del procés de rehabilitació social en compliment de l'art. 25.2 de la Constitució espanyola. Es prohibirà la utilització de l'allunyament o la dispersió penitenciària com a política sistemàtica per contravenir frontalment aquest principi.

12. Tant en presons com en comissaries, les necessitats pròpies de la dona han de veure's cobertes. Ha de prohibir-se taxativament el tracte vexatori i/o sexista que pugui agredir la condició sexual de tota persona presa o detinguda. El dret a la llibertat i identitat sexual de les persones detingudes o preses ha d'estar garantit durant la seva custòdia policíaca, judicial o penitenciària, amb la seva independència de la seva condició d'home, dona o transsexual així com de la seva orientació sexual.

13. Igualment han d'observar-se amb especial precaució els casos de tortures i/o maltractaments basats en discriminacions ètniques, religioses, per raó cultural, de procedència, o qualsevol altra raó. En aquests casos haurà de garantir-se que el denunciador de tortures i/o maltractaments no serà objecte de represàlies. Igualment haurà de posar-se l'accent en el fet que l'expulsió/devolució d'immigrants a països on es practica la tortura és una pràctica prohibida, que fa responsable al país que acorda l'expulsió/devolució.

14. Prendre amb especial urgència totes les mesures necessàries per eradicar les tortures i/o maltractaments a persones menors d'edat, tant en comissaries, com en Centres de Reforma de Menors, com sota qualsevol tipus de custòdia. Les bones condicions d'acollida i tracte al menor han d'estar garantides en tot moment i els jutges i fiscals de menors han de ser els garants d'aquestes condicions amb la seva presència física en els espais de custòdia. Especialment, ha de prohibir-se la detenció incomunicada i l'aïllament dels menors que compleixen penes privatives de llibertat.

15. El dret fonamental a la salut i a la integritat física i psíquica de les persones detingudes i preses ha d'estar totalment garantit. Cap persona greument malalta o la malaltia de la qual pugui veure's agreujada per la custòdia en presons o comissaries serà ingressada en aquestes institucions. Igualment es tindrà especial cura pel respecte a aquests drets en els

psiquiàtrics de custòdia de les administracions públiques. Les condicions d'higiene, salubritat i dignitat dels llocs de custòdia o detenció haurien de ser garantides.

16. Les persones que hagin sofert tortures o maltractaments haurien de rebre remei i reparació adequats, incloent el reconeixement del dany, la rehabilitació, la indemnització, la satisfacció de les necessitats derivades de la seva nova situació personal i la garantia de no repetició.

Les entitats signants:

ACAT (Acció dels Cristians per l'Abolició de la Tortura), Alerta Solidària, Asociación Apoyo, Asociación Érguete, Associació Catalana per la Defensa dels Drets Humans, Associació Contra a Exclusão pelo Desenvolvimento, Asociación contra la Tortura, Asociación para la Defensa de los Derechos de la Infancia, Asociación Libre de Abogados, Associació Memòria contra la Tortura, Asociación Pro Derechos Humanos de Andalucía, Asociación de Solidaridad y Apoyo a los Presos de Aragón, Behatokia (Observatorio Vasco de Derechos Humanos), Centro de Asesoría y Estudios Sociales, Centro de Documentación Contra la Tortura, Comisión de Defensa del Colegio d'Advocats de Barcelona, Comité Anti-Sida de Lugo, Concepción Arenal, Coordinadora Antirepressiva de Gràcia, Coordinadora de Barrios de Madrid, Coordinadora Contra la Marginación de Cornellà, Coordinadora Estatal de Solidaridad con las Personas Presas, Esculca (Observatório para a defesa dos direitos e liberdades), EXIL, Federacion de Asociaciones de Loita contra a Droga, Fundación Érguete, Institut de Drets Humans de Catalunya, Justícia i Pau, Movimento polos Dereitos Civis, Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans, Pastoral Penitenciària de Lugo, PreSOS Extremadura, PreSOS Galiza, SalHaketa (Bizkaia), SalHaketa (Araba), Torturaren Aurkako Taldea, Torturaren Kontrako Taldea, Voluntariado Penitenciario de Lugo, Xusticia e Sociedade.

Moltes personalitats lluiten públicament perquè esdevingui abolicionista el seu país. Recordem Mary Robinson, expresidenta de la República d'Irlanda i exalta comissària a Nacions Unides; el japonès Sakae Menda excondemnat a mort; Kiraitu Murungui, ministre de Justícia kenyà; Hauwa Ibrahim, advocada nigeriana; Alioune Tine, professor universitari senegalès; Sami Aldeeb, palestí cristià especialista en dret musulmà; Vera Chirwa, advocada de Malawi, passà

12 anys al corredor de la mort; Antoinette Chahine, estudiant libanesa extorturada i condemnada a mort, i tants d'altres.

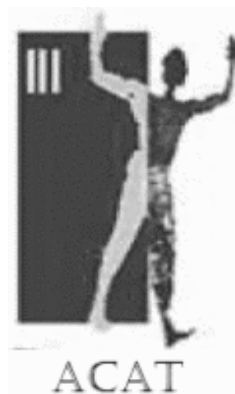
La més gran força per l'abolició de la tortura i la pena de mort vindrà de la maduresa de la societat civil. Pensem, però, que personatges polítics amb convicció i esforç han abolit la pena de mort en els seus països en contra de la majoria, poc informada, de la població. Així ho van fer *Robert Badinter* a França el 1981 (amb el 63% de la població en contra), *Nelson Mandela* i *Desmond Tutu* a Sud-àfrica el 1995 (el 1996 a la ciutat de Johannesburg hi havia un 93% que reclamava el seu restabliment), *George Ryan* el 2003 a l'estat d'Illinois (Estats Units).

Que així sigui.

Acció dels Cristians per l'Abolició de la Tortura
Anglès, 55 – 08017 Barcelona – 932 038 915
acat@pangea.org Web: <http://acat.pangea.org>

Aquest dossier ha estat confeccionat per **Anna Ramis** a partir dels textos següents:

- Informacions i reflexions sobre la pena de mort 2006, ACAT
- La Tortura. Papers 2, ACAT
- Manifest de la coordinadora per a la Prevenció de la Tortura, Iniciativa pel Protocol de Nacions Unides
- Recomanacions de Barcelona, Coordinadora per a la Prevenció de la Tortura (CPT), abril 2006
- Presentació de l'ACAT, 2005/2006

1 Cesare Beccaria (1738 – 1794)

2 Aquesta obra va ser posada a l'índex el 1766 i la Inquisició espanyola la prohibí el 1777.